

**JER
NISTE ČULI
SVE!**

Zf ZAGREBAČKA
FILHARMONIJA

PETAK / 15.2.2019.
KONCERTNA DVORANA LISINSKI

In memoriam LOVRO von MATAČIĆ

DAVID DANZMAYR dirigent

ALEXANDRA SOUMM violina

VIVALDI / RICHTER / BERSA / BEETHOVEN

CRVENI CIKLUS

JER NISTE ČULI SVE!

CRVENI CIKLUS

ZAGREBAČKA FILHARMONIJA In memoriam LOVRO von MATAČIĆ

DAVID DANZMAYR dirigent
ALEXANDRA SOUMM violina

MAX RICHTER

44'

PONOVNO SKLADANO: VIVALDI -
ČETIRI GODIŠNJA DOBA

Proljeće I
Proljeće II
Proljeće III
Ljeto I
Ljeto II
Ljeto III
Jesen I
Jesen II
Jesen III
Zima I
Zima II
Zima III

* * *

BLAGOJE BERSA

6'

IDILA za orkestar, op. 25b

LUDWIG VAN BEETHOVEN

27'

2. SIMFONIJA u D-duru, op. 36

Adagio molto - Allegro con brio
Larghetto
Scherzo: Allegro
Allegro molto

DAVID DANZMAYR dirigent

Maestro **David Danzmayr** - šef dirigent Zagrebačke filharmonije od 2016./2017. - jedan je od najtalentiranijih i najzbudljivijih europskih dirigenata svoje generacije.

Bio je asistent dirigenta u Kraljevskom škotskom nacionalnom orkestru, kao i šef dirigent Filharmonijskog orkestra Illinoisa u Chicagu. Istu funkciju danas obnaša i u Komornom orkestru *ProMusica* u Columbusu (Ohio), a bio je umjetnički savjetnik festivala u Breckenridgeu (Colorado).

Dobitnik je prestižnih nagrada međunarodnih dirigentskih natjecanja, uključujući drugu nagradu natjecanja *Gustav Mahler*, kao i više nagrada na natjecanju *Nicolai Malko*, a jedini je europski dirigent koji je stigao do finala natjecanja *Sir Georg Solti* u organizaciji Simfonijskog orkestra iz Chicaga.

Za iznimne umjetničke rezultate primio je Odlikovanje Bernharda Paumgartnera koje dodjeljuje Međunarodna zaklada *Mozarteum* iz Salzburga.

Ovi uspjesi lansirali su njegovu međunarodnu karijeru, a ubrzo je postao traženi gost dirigent priznatih orkestara diljem svijeta, kao što su Simfonijski orkestar grada Birminghama, Bamberški simfoničari, Simfonijski orkestar New Jerseyja, Simfonijski orkestar Basela, *Mozarteum*-orkestar, Orkestar grada Chicaga, Filharmonija iz Louisiane, Islandski simfonijski orkestar, Simfonijski orkestar grada Odensea, Salzburška komorna filharmonija, *Bruckner*-orkestar iz Linza, Simfonijski orkestar Bečkoga radija i Simfonijski orkestar Stuttgartskog radija, među ostalim.

Redovito nastupa u vodećim svjetskim dvoranama kao što su *Musikverein* i *Konzerthaus* u Beču, Velika festivalska dvorana u Salzburgu, Usher Hall u Edinburghu te Dom Simfonijskog orkestra iz Chicaga.

Glazbenu naobrazbu primio je na *Mozarteumu* u Salzburgu, gdje je studirao klavir, a potom i dirigiranje u klasi Dennisa Russella Daviesa. Snažan utjecaj na njega ostavili su Pierre Boulez i Claudio Abbado u vrijeme dok je bio stipendist Orkestra mladih *Gustav Mahler*, kao i Leif Segerstam tijekom usavršavanja na Akademiji *Sibelius* u Helsinkiju. Dodatna iskustva stjecao je kao asistent Neemea Järviija, Stéphane Denèvea, Carlosa Kalmara, Sir Andrewa Daviesa i Pierrea Bouleza.

JER NISTE ČULI SVE!

VIVALDI / RICHTER / BERSA / BEETHOVEN

zf

ALEXANDRA SOUMM violina

Francuska violinistica **Alexandra Soumm** svestrana je umjetnica podjednako vična koncertnom i komornom repertoaru. Među dojmive trenutke njezine sezone 2018./2019. svakako spadaju nastupi s *Haydn*-orkestrom Bolzana i Trenta, Orkestrom iz Cannesa, Filharmonijskim orkestrom Louisiane, Izraelskom filharmonijom, Simfonijskim orkestrom *Century* iz Japana i Orkestrom iz Sappora. Održat će recitale u Auditorium du Louvre u Parizu, na Festival de l'Orangerie de Sceaux s Ismaëlom Margainom, u Neauphle-le-Château u tri recitala s pijanisticom Xiayin Wang u San Franciscu, uključujući Herbst Hall.

Prethodnih sezona nastupala je s *Bruckner*-orkestrom iz Linza, Galicijskim simfoničarima, Danskim nacionalnim simfonijskim orkestrom, Simfonijskim orkestrom NHK-a, Simfonijskim orkestrom Fort Wortha, Detroitkim simfonijskim orkestrom, Baltimorskim simfonijskim orkestrom i Losangeleskom filharmonijom u Hollywood Bowlu i dr. Održala je recitale u Auditorium du Louvre (Pariz), Palais des

Beaux Arts (Bruxelles) i Wigmore Hallu (London), a nastupala je i na City of London Festivalu, kao i festivalima u Deauvilleu, Schleswig-Holsteinu, Verbieru, Gstaadu i Varni. Kao strastvena promicateljica nove generacije glazbenika, uživala je u radu s Orkestrom mladih Sjeverne i Južne Amerike, Zakladom *Animato*, Zakladom *Sphinx* i Francuskim orkestrom mladih, a preko deset godina održava suradnju s Međunarodnom akademijom Seijija Ozawe u Švicarskoj.

Najčvršće veze održava s Francuskom i Engleskom gdje surađuje s mnogim vodećim orkestrima iz Pariza, Toulousea, Bordeauxa, Lyona, Montpelliera te većinom ansambala BBC-a, s kojima je radila kao BBC 3 New Generation Artist i dobitnica nagrade London Music Masters.

Rođena u Moskvi, počela je svirati violinu s pet godina, a prvi je koncert održala već dvije godine kasnije. Potom se preselila u Beč, gdje je učila kod uglednog pedagoga Borisa Kuschnira i osvojila Eurovizijsko natjecanje 2004. godine. Trenutačno živi u Parizu gdje je sudjelovala u pokretanju neprofitne organizacije *Esperanz'Arts*, čiji je cilj učiniti umjetnost u svim njezinim oblicima dostupnom ljudima u školama, bolnicama, zatvorima i skloništima za beskućnike. Proglašena je pokroviteljicom programa *El Sistema* u Francuskoj. Strastveno uživa u podučavanju i dijeljenju vlastitog umijeća, te je tako održavala majstorske tečajeve u SAD-u, Venezueli, Brazilu, Ujedinjenom Kraljevstvu, Japanu, Izraelu i Keniji. Godine 2018. priključila se Umjetničkom i pedagoškom vijeću škole *Musica Mundi* sa sjedištem u Belgiji.

Rado surađuje sa suvremenim kompozitorima, poput Christophu Ehrenfelnera, koji je za nju skladao gudački kvartet i svoj drugi koncert za violinu, te Erica Tanguya, koji je skladbu za sopran i klavir skladano prema njezinoj pjesmi *Cercle*.

Svira na violini Gioffreda Cappe izgrađenoj oko 1700. godine.

MAX RICHTER

PONOVNO SKLADANO: VIVALDI - ČETIRI GODIŠNJA DOBA

Započinje drhtajem nečeg neobičnog i mekog, ambijentalnom maglicom gudača koji zvuče i elektronički i akustički u istom trenu. A onda se dogodi nešto neobično. Iz te plime plutajućeg zvuka izranja ansambl violina - koje sviraju fragmente najpoznatijeg koncerta na svijetu, zvučne podloge tisuća reklama, glazbene uspješnice s telefonske sekretarice, nezaobilazne točke baš svake kompilacije klasične glazbe. Da, to su Vivaldijeva *Četiri godišnja doba* - ali ne kakva poznajemo.

To su nanovo komponirana *Četiri godišnja doba Maxa Richtera* (1966.), novoglazbenog maestra koji preskače granice žanrova. A veliko pitanje koje odjekuje jest: zašto? Zašto taj retuš, prerada ili preslika Vivaldijeva evergrina? "*Četiri godišnja doba* su nešto što nosimo u sebi", odgovara Richter, britanski skladatelj rođen u Njemačkoj. "Jednostavno su svugdje. Zbog čega ih na neki način, ne možemo više čuti. Ovaj projekt je stoga bio svojevrsni pokušaj

preporoda ove glazbe za mene osobno, na način da uđem u njezinu srž i ponovno je otkrijem za sebe - te otvaranja novog puta kroz taj dobro poznati krajolik".

To je značilo "ubaciti molekule originalnog Vivaldija u epruvetu zajedno s hrpom drugih stvari i čekati eksploziju". Ta kemijska reakcija posebno se dobro može čuti na početku Richtera čitanja *Ljeta*, koje je postalo uvrnuta kolizija između melankolije u solo violini koja podsjeća na Arva Pärta i minimalističke razrade u ostatku gudača. "Postoje trenutci u kojima u potpunosti odlazim od originala, točno, ali tu su i momenti kad se Vivaldi probija u prvi plan. Bio sam zadovoljan otkrićem kako je Vivaldijeva glazba izrazito modularna. To je glazba uzoraka, na neki način, tako da postoji veza s cjelokupnom postminimalističkom estetikom kojoj i sam pripadam".

Zabavna strana ovog djela su trikovi koje uši slušatelja igraju sa slušateljevim sjećanjem na original: poznate melodije rade neočekivane stvari, rezultirajući iskustvom koje je i uznemirujuće, ali i nesvakidašnje uzbudljivo. A pomislite samo kako je bilo violinistu Danielu Hopeu koji je prouzročio ovo djelo: izvodeći original desetljećima, on - a što je još važnije njegovi prsti - suočili su se s nadnaravnim zadatkom kad je po prvi put zakoračio u Richtera partituru.

"Bilo je to nevjerojatno provokativno iskustvo", kaže. "Morao sam se suočiti s brojnim iznenađenjima koje mi je Max priredio, na način na koji ne očekujete da će se dogoditi". Novo djelo se očigledno poigralo Hopeovom svijesću. "Ono što me je posebno iznenadilo bio je prvi stavak *Jeseni*. Max vrti ritam toga stavka, dodajući triler tu i tamo. Rezultat je pomalo klimavi Vivaldi na jednoj nozi. To je užasno zabavno. Ali čak i kad zbija šale, skladateljev respekt prema originalu je ogroman".

Spori stavak *Zime* još je jedan takav trenutak. "To je stavak koji doista ne pripada ovome svijetu", tvrdi Hope. "To je kao da ga je uzeo vanzemaljac i provukao kroz vremenski stroj. Doista je jezovit: Max je zadržao Vivaldijevu melodiju, ali je ona razbijena eteričnim alikvotnim tonovima u podlozi".

Može li to sve funkcionirati izvan studija, pita se Tom Service na kraju ovdje citiranog teksta, objavljenog u *The Guardianu*. Publika londonskog *Barbicana* doznala je to prva, 31. listopada 2012., kada su djelo praznili Daniel Hope uz Britten Sinfoniju pod vodstvom Andréa de Riddera.

Ako djelo na novi način vrati slušatelje originalu, i to je dio poante, kaže Richter. "Originalna *Četiri godišnja doba* su fenomenalno inovativno i kreativno ostvarenje. Toliko su dinamična, toliko puna nevjerojatnih slika. I doimaju se toliko suvremenima... Kapa dolje Vivaldiju. To mi je zapravo bio i cilj: da se sam ponovno zaljubim u original - a u tome sam i uspio!"

JER NISTE ČULI SVE!

BLAGOJE BERSA

IDILA za orkestar

Blagoje Bersa (1873. - 1934.) jedna je od najznačajnijih osobnosti hrvatske glazbe 20. stoljeća, čiji se životni put odvijao između rodnog Mediterana (rođen u Dubrovniku, školovan u Zadru), Beča kao austrougarske prijestolnice (gdje je završio konzervatorij) te Zagreba, u kojemu je od 1922. do smrti kao profesor kompozicije i orkestracije na Muzičkoj akademiji odgojio niz istaknutih hrvatskih skladatelja (među kojima i Borisa Papandopula, Mila Cipru te Ivana Brkanovića).

"Bersina Dramatska uvertira suvereno stoji na početku naše novije orkestralne glazbe", piše akademkinja Koraljka Kos o djelu nastalom 1898. u Zadru, kojemu treba dodati *Idilu* te *Capriccio-Scherzo* iz zagrebačke faze 1902., kako bismo dobili orkestralni trolist nedovršene simfonije. Skice za četvrti stavak ostavio je nedovršenima, a posla njegova dovršavanja prihvatio se Zvonimir Bradić, skladavši stavak *Novi život*, koji, međutim, nikada nije zaživio kao legitimni finale Bersine nesuđene Simfonije u c-molu.

“Uredna trodijelnost *Idile* posve se uklapa u naslijedeći sustav, kao i konvencionalni tonalitetni raspored i modulacijska shema”, ističe muzikologinja Eva Sedak u knjizi *Dnevnik i Uspomene*, dodajući da je “dosadašnje pisce njezina podulja melodijska linija podsjećala na Wagnera, a ‘uronjenost’ u jedan osnovni ugođaj na tehniku Lieda”.

Idila je pisana samo za drvene puhače *a due*, četiri roga i gudače na kojima leži ekspresivno težište monotematski koncipiranog stavka, a povremeni Bersini zapisi u partituri, poput *in einem Nebenzimmer - gut vernehmbar* (*U pokrajnjoj sobi - razgovjetno*), podsjećaju na Gustava Mahlera i “njegova mnogobrojna posezanja za zvukom *wie aus der Ferne* (*Kao iz daljine*)”.

JER NISTE ČULI SVE!

LUDWIG VAN BEETHOVEN

2. SIMFONIJA u D-duru, op. 36

Niti jedan sačuvani rukopis, koji bi svjedočio o Drugoj simfoniji **Ludwiga van Beethovena** (1770. - 1827.), nije stigao do današnjih dana. Beethovenov dugogodišnji učenik i prijatelj Ferdinand Ries zabilježio je da mu je Beethoven predao rukopis simfonije, ali mu ga je nažalost ukrao stanoviti prijatelj, bez detaljnih informacija što se to doista zbilo.

Djelo je začeto u jesen 1800., a zaključeno travnja 1802. te posvećeno knezu Lichnowskom. Beethoven nije kontinuirano radio na njemu, već je nekoliko puta prekidao posao. Zime 1800./1801. posvetio se skladanju glazbe za balet *Prometejeva stvorenja*, a Drugoj simfoniji vrlo se vjerojatno vratio u jesen 1801. godine.

Novu simfoniju planirao je izvesti na svom autorskom koncertu, ali zbog financijskih okolnosti nije uspio iznajmiti kazalište koje je želio za tu prigodu. Prva sigurno potvrđena izvedba odigrala se pod Beethovenovim vodstvom u Beču 5. travnja 1803., iako je djelo možda izvedeno i ranije na privatnom koncertu nekog od njegovih mecena.

Stariji biografi pogrešno su nastanak ove simfonije povezali s pojavom Heiligenstadtskog testamenta. Recentnija istraživanja potvrdila su da je Beethoven skladao Drugu prije odlaska u Heiligenstadt, gdje je u stanju duboke depresije napisao svoju slavnu oporuku. Druga je uostalom posve drukčija u karakteru - jedna od najenergičnijih i najveselijih u njegovu opusu, zbog čega će je Hector Berlioz s pravom opisati kao djelo koje se "smiješi od prve do posljednje note".

"Posrijedi je vrijedno, kolosalno djelo, puno dubine, snage i umjetničkog znanja...", pisao je jedan Beethovenov suvremenik o Drugoj, a kao da je, iz našeg kuta gledanja, zapravo svjedočio o prvoj "herojskoj" simfoniji Beethovenova opusa - monumentalnoj Trećoj simfoniji. Možda će vas iznenaditi ako kažemo da je publika Beethovenova doba Drugu nalazila krajnje zahtjevnim djelom. No valja uzeti u obzir i činjenicu da je Druga neminovno morala "otrpjeti" usporedbu sa svojom "klasičnijom" prethodnicom - Prvom simfonijom, te da je to bez sumnje utjecalo na njenu tadašnju recepciju. Negdje u to doba Beethoven se povjerio jednom prijatelju da je rijetko zadovoljan svojim dosadašnjim djelima: "Od danas ću zakoračiti novim putem". Taj novi "herojski" put doći će uskoro u obliku *Eroice*, a Beethovenov će biograf Maynard Solomon s pravom zaključiti da Druga stoji na granici dvaju smjerova - jednom nogom u prošlosti, drugom u budućnosti.

U Drugoj se još uvijek krećemo unutar modela Haydnovih posljednjih tzv. *Londonskih simfonija*: "Ovo je glazba koju bi Haydn shvatio, ali je ne bi mogao napisati", komentira Philip Huscher. Prvi stavak nakon 33 takta dramatičnog uvoda, razvija se energijom dotad nečuvenom u simfonijskoj literaturi. S druge strane, *Larghetto* je jedan od rijetko spokojnih stavaka u Beethovenovu opusu; kada je kasnije pisao aranžman za glasovirski trio, oznaci tempa Beethoven je dodao *quasi andante*, očigledno više nemajući strpljenja za njegov spokojni hod. Umjesto *menueta s triom* na mjestu trećega stavka Beethoven je po prvi put uveo dramatičniji *scherzo* - zauvijek mijenjajući dizajn simfonijske glazbe. Eksplozivni finale je pak "pravi Beethoven" - šokantan i nepredvidljiv, u stalnom pokretu i energičan, glasan i neinhibiran, jedan od onih stavaka zbog kojih je Beethovenova glazba nerijetko izazivala jednostavan komentar skladateljevih suvremenika - "bizarno".

Pa ipak, već citirani Berlioz koji je pisao o Beethovenu i izvodio njegova djela, imao je bitno drukčije mišljenje: "Sve je u ovoj Simfoniji plemenito, energično i uzvišeno". Dok je o spomenutom finalnom stavku zaključio kratko i jednostavno: "Finale je djelo - genija".

Priprema i realizacija tekstova
G.A.D. PRODUKCIJA
www.gad.hr

**JER
NISTE ČULI
SVE!**

ISKLUČI PROBLEME
UKLUČI
GLAZBU

OFF
CIKLUS

Zf ZAGREBAČKA
FILHARMONIJA

VIOLINE I. Martin Draušnik*, Dunja Bontek**, Ivan Finta,
Martina Sačer Pavlin, Alina Gubajdullina, Neven Manzoni,
Korana Rucner Novak, Lovorka Moslavac, Ana Slavica,
Davide Albanese

VIOLINE II. Sho Akamatsu*, Val Bakrač**, Vera Kurova,
Mirela Džepina Finta, Tomislav Ištok, Paola Beziza, Krešimir Bratković,
Iva Krajić

VIOLINE III. Lucija Brnadić*, Krešimir Ferencina **, Hlwote Tadesse**,
Aleksandar Jakopanec, Tvrtko Pavlin, Asja Frank Perčić,
Pavla Kovač, Lovorka Abramović Šoljan

VIOLONČELI Smiljan Mrčela*, Žita Varga**, Dora Kuzmin Maković,
Miljenko Šajfar, Martina Pavlin, Tajana Bešić

KONTRABASI Nikša Bobetko*, Darko Krešić**, Dubravko Palanović,
Borna Dejanović, Tihomir Novak

FLAUTE Renata Penezić*, Matea Škarić Janković

OBOE Vittoria Palumbo, Katarina Grubić

KLARINETI Davor Reba*, Rude Mimica

FAGOTI Petar Križanić, Ivica Gašparović

ROGOVI Yevhen Churikov*, Zdravko Haubrih, Lenart Istenič,
Daniel Molnar

TRUBE Tomica Rukljić*, Dario Cepić

TIMPANI Tomislav Kovačić*

ČEMBALO Pavao Mašić

HARFA Mirjam Lučev-Debanić*

NADZORNIK ORKESTRA Davor Capković

* vode dionica / ** zamjenici vođa dionica

KATIA GUERREIRO

FADO JE IN!

PETAK 22.2. / 19:30 / LISINSKI

ZAGREBAČKA FILHARMONIJA
DARIO SALVI dirigent

Blagajna Zagrebačke filharmonije • www.ulaznice.hr • www.zgf.hr

Zf
ZAGREBAČKA
FILHARMONIJA

RTLMUSIC

G.A.D.
PRODUCTIONS

PEUGEOT

JER NISTE ČULI SVE!

Zf ZAGREBAČKA
FILHARMONIJA

PETAK / 1.3.2019.
KONCERTNA DVORANA LISINSKI

GABRIEL BEBESELA dirigent
MARIJA KUCHAR ŠOŠA sopran
SONJA RUNJE alt
STJEPAN FRANETOVIĆ tenor
TONI NEŽIĆ bas
AKZ IVAN GORAN KOVAČIĆ

MOZART / HAYDN

PLAVI CIKLUS

Blagajna Zagrebačke filharmonije
www.ulaznice.hr • www.zgf.hr

Grad Zagreb

PARTNERI U OFF CIKLUSU

MEDIJSKI PARTNERI

SPONZORI

CVIJEĆE Izabel

SLUŽBENO VOZILO

Izdavač: Zagrebačka filharmonija

Za izdavača: Mirko Boch, ravnatelj

Urednik: Ivan Lozić

Korektura: Ana Marić

Oblikovanje i grafička priprema: G.A.D. PRODUKCIJA d.o.o.

Tisak: Printera Grupa d.o.o.

Cijena: 5 kuna

*Zagrebačka filharmonija zadržava pravo izmjene programa.

www.zgf.hr